

Kom nemt i gang med ViTre pakken fra ScanDis A/S

ViTal

ViseOrd

ViTex

Denne korte manual gør det muligt, hurtigt og nemt, at komme i gang med at bruge programmerne i ViTre pakken.

Kom nemt i gang med ViTre pakken fra ScanDis A/S

ViTal Bjælken

Hvordan tilpasses ViTal Bjælken.....	Side 3
Hvordan ændres farven på ViTal Bjælken.....	Side 4, 5

ViTal

Hvordan læses op med ViTal.....	Side 6
Hvordan stoppes oplæsningen.....	Side 6
Hvordan vælges oplæser.....	Side 7
Hvordan sættes flag på oplæser.....	Side 7
Hvordan indstilles oplæser tempo.....	Side 8
Hvordan bruges Skærm Assistance.....	Side 9

ViTal + C-Pen

Hvordan læses en linje.....	Side 10
Hvordan læses flere linjer.....	Side 10
Hvordan indsættes teksten i et dokument.....	Side 10

ViseOrd

Hvordan får man ordforslag.....	Side 11
Hvordan får man ordforslagene læst op.....	Side 11
Hvordan sættes ordene ind i teksten.....	Side 11
Hvordan vælges andre ordbøger.....	Side 12, 13
Hvordan tilpasses visning af ordforslag.....	Side 13, 14, 15

ViTex

Hvordan skannes med ViTex.....	Side 16
Hvordan startes og stoppes oplæsningen.....	Side 16
Hvordan vælges oplæser.....	Side 17
Hvordan indstilles oplæser tempo.....	Side 18
Hvordan åbnes PDF og billede filer.....	Side 19

Hvordan tilpasses ViTal Bjælken

ViTal bjælken kan tilpasses efter behov, derfor kan ViTal bjælken vise sig på flere måder når ViTal åbnes.

Ønsker du, at ViTal bjælken skal vise sig som på billedet her, hver gang du starter ViTal, gør du følgende:

Start med at højreklikke på ViTal Bjælken med musen, nu dukker en lang liste indstillingsmuligheder op.

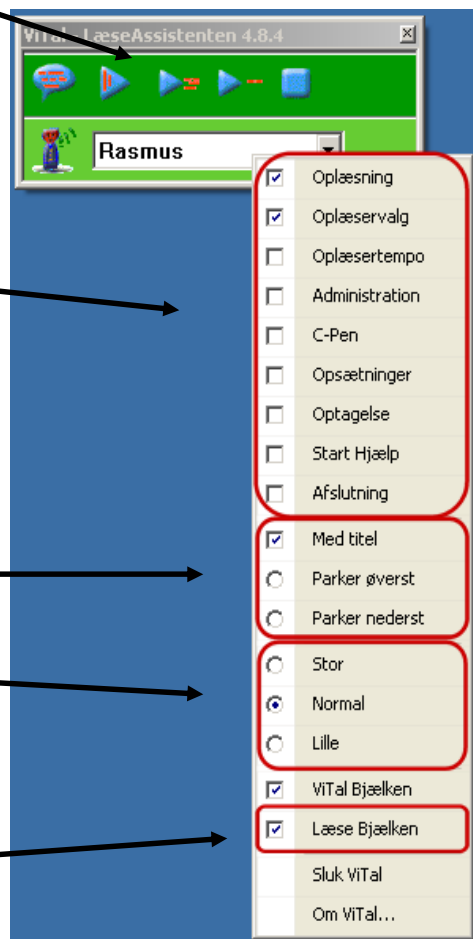
Sæt flueben ud for alle punkterne her

Der skal højreklikkes med musen på ViTal Bjælken for hver gang du har sat et flueben

Højreklik med musen på ViTal Bjælken.
Sæt flueben ud for "Parker øverst"

Højreklik med musen på ViTal Bjælken.
Klik i hullet til venstre for "Lille"

Højreklik med musen på ViTal bjælken.
Hvis du ikke ønsker at benytte "læse Bjælken" som dukker op når du skriver, så kan den slukkes ved at fjerne fluebenet ud for "Læse Bjælken"

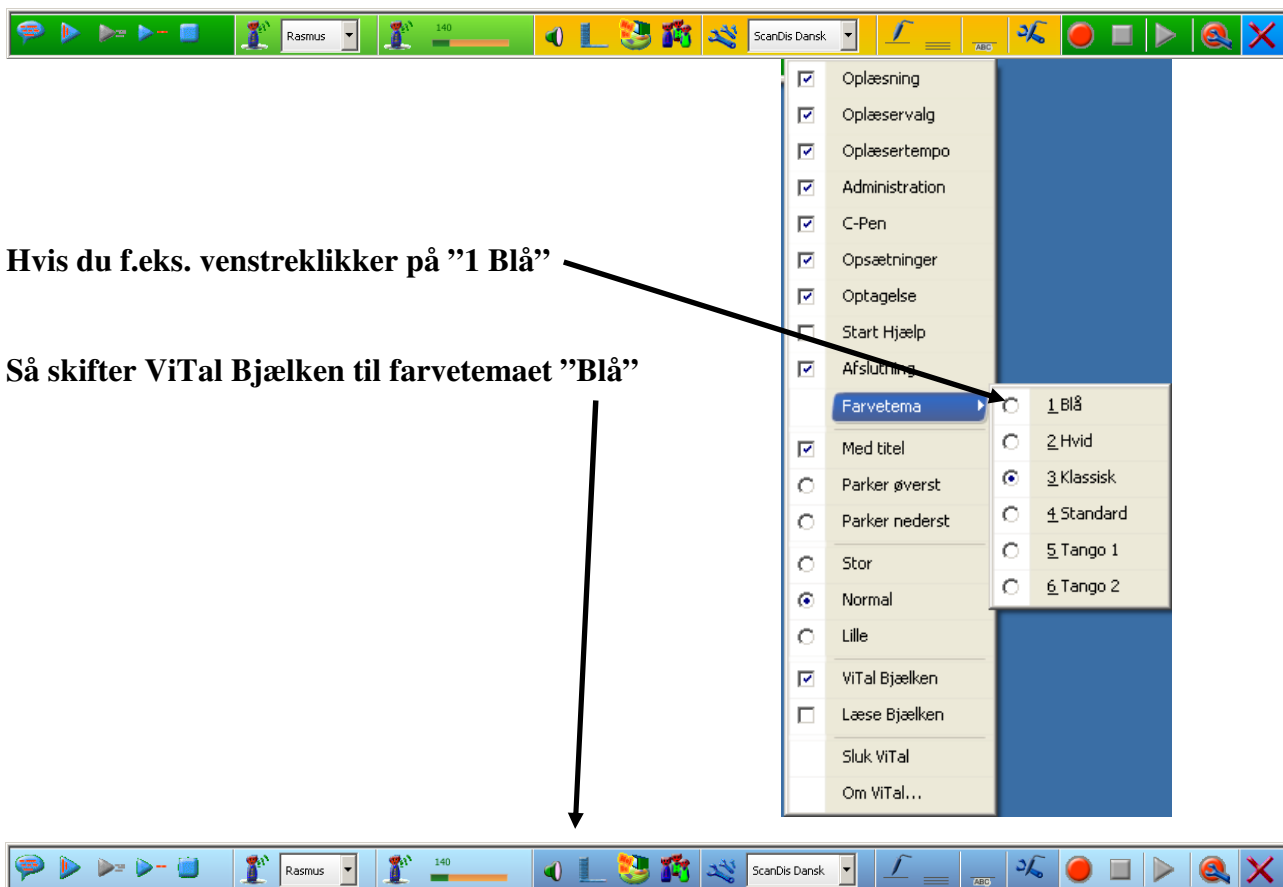

Bemærk: ViTal Bjælken ændrer form når du vælger "Parker Øverst" – forsæt med tilpasningen af ViTal Bjælken ved at højreklikke på ViTal Bjælken som nu ligger øverst på skærmen.

Hvordan ændres farven på ViTal Bjælken

Med ViTal version 4.9.1 er det nu muligt selv at farvelægge ViTal Bjælke.

Hvis du højreklikker på ViTal Bjælken får du nu en mulighed for at vælge et allerede oprettet farvetema. Hvis du ikke kan se punktet ”Farvetema” skal du opdatere din ViTre pakke.

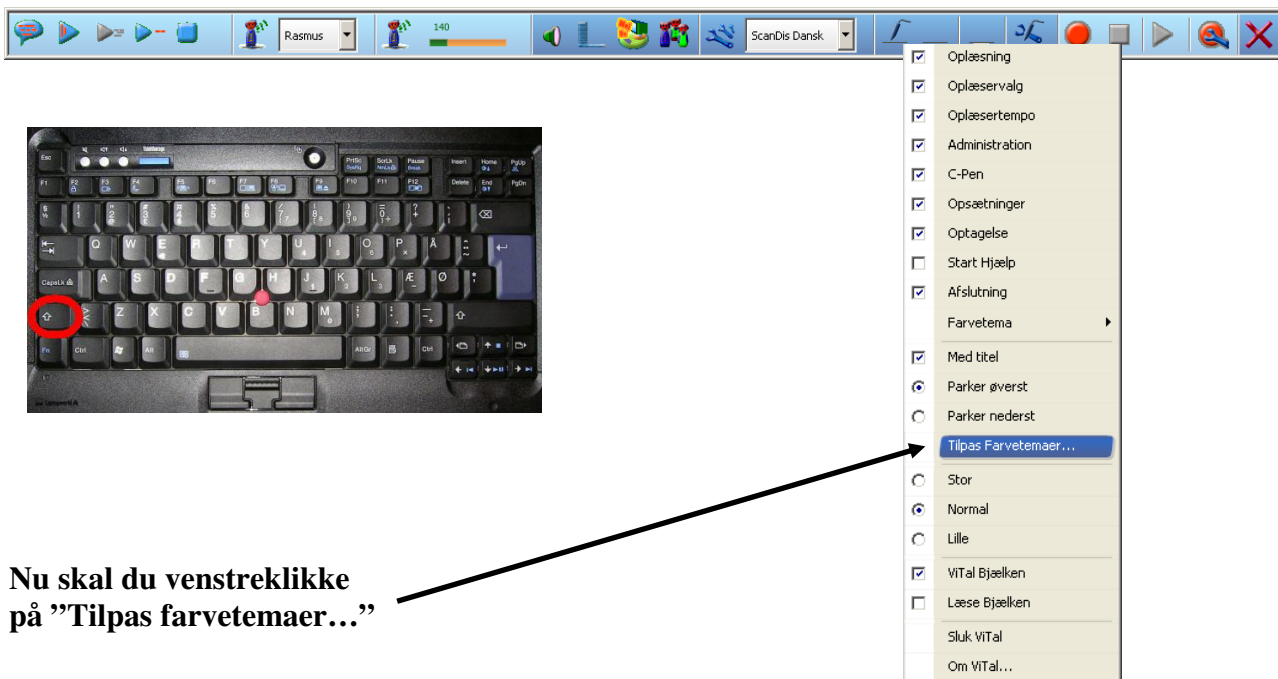

Når du fremover åbner ViTal, så vises ViTal Bjælken med det valgte farvetema.

Læse Bjælken i ViTal skifter også farve når et nyt farvetema vælges, her kan du se hvordan Læse Bjælken ser ud hvis temaet ”Blå” er valgt

Hvis du selv vil farvelægge din ViTal Bjælke, skal du holde ”Stort bogstav” tasten på dit tastatur nede og derefter højreklikke med musen på ViTal Bjælken

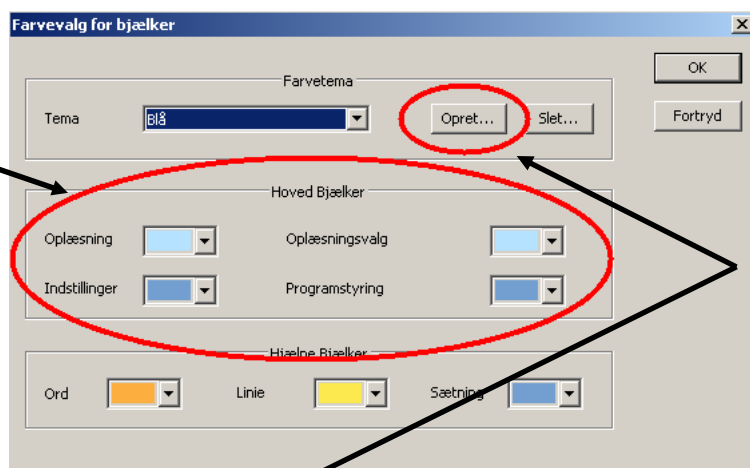

Nu åbner ”Farvevalg for bjælker”

Her skal du først vælge hvilken farve du vil give din ViTal Bjælke

ViTal Bjælken

Læse Bjælken

Når du har valgt farve, skal du klikke på knappen ”Opret...” og efterfølgende give dit eget farvetema et navn.

Dit nye farvetema vil automatisk blive aktivt.

Hvordan læses op med ViTal

Når ViTal er startet, så kan du få læst tekst højt på flere måder – Du kan bl.a. bruge knapperne i ViTal Bjælken.

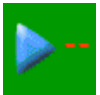
Disse knapper er aktive når du åbner ViTal og kan bruges til oplæsning.

Læs markeret tekst

Læs tekst fra markøren

Læs en linje

Knapperne kan også aktiveres ved hjælp af en genvejstast

Læs markeret tekst = Funktionstasten F6

Læst tekst fra markøren = Funktionstasten F10

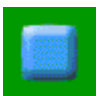
Læs en linje = Funktionstasten F8

Hvordan stoppes oplæsningen

Oplæsningen i ViTal kan stoppes på to måder

Trykkes på denne knap når der læses op, stoppes oplæsningen.

Knappen kan aktiveres ved hjælp af en genvejstast

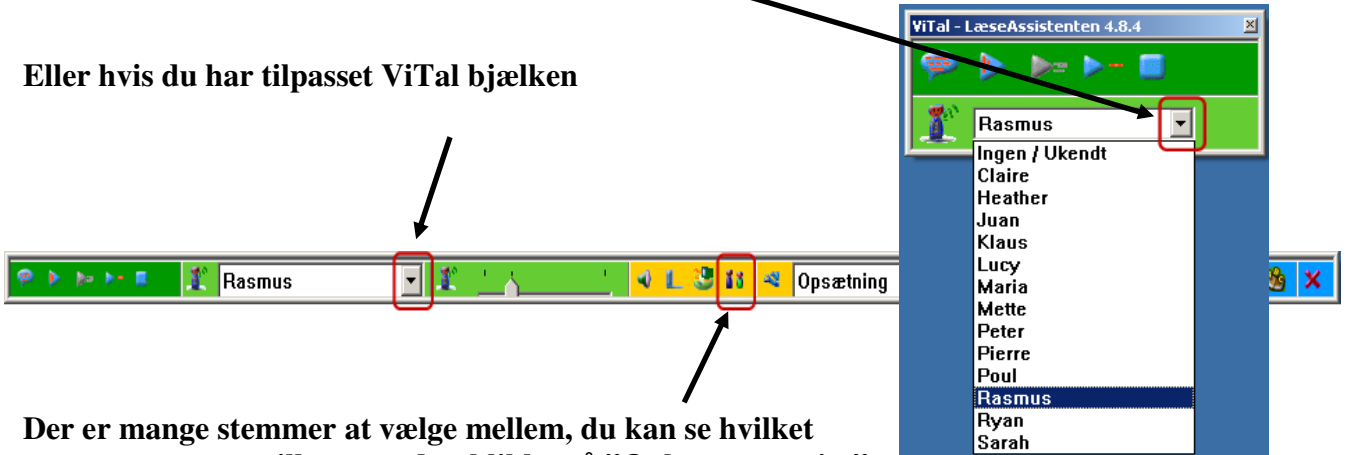

Stop oplæsning = Funktionstasten F9

Hvordan vælges oplæser

Når du skal vælge en anden oplæser stemme end den programmet åbner med, klikkes på pilen ud for den aktive stemme i ViTal bjælken.

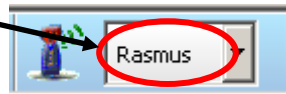
Eller hvis du har tilpasset ViTal bjælken

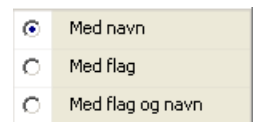
Der er mange stemmer at vælge mellem, du kan se hvilket sprog stemmerne tilhører ved at klikke på "Oplæser oversigt"

Fra ViTal version 4.9.1 er det nu muligt at få vist den valgte oplæseres nationalitet, ved, som i eksemplet her, at tilføje visningen "flag" sammen med oplæser stemmernes navne.

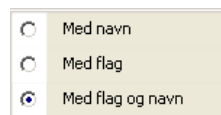
Når du skal vælge om du vil se flag sammen med oplæser stemmen, skal du højreklikke på navnet der er vist i boksen "Vælg oplæser"

Nu får du tre valgmuligheder 1: Med navn 2: Med flag 3: Med flag og navn

Vælger du "Med flag og navn"

Ser dit oplæservalg nu sådan ud

ViTal Bjælken viser nu hvilket land stemmen er knyttet til

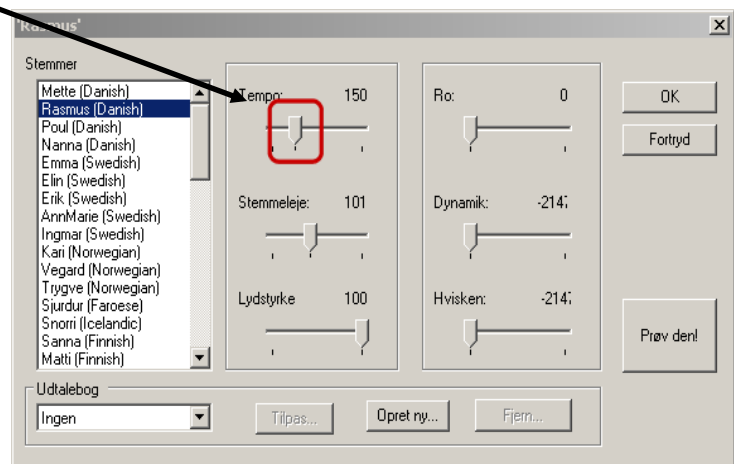

Hvordan indstilles oplæser tempo

Oplæserens læsehastighed tilpasses ved at klikke på knappen til venstre for valgt oplæser

Den valgte stemme "Rasmus" er markeret og det er nu muligt at tilpasse tempo for "Rasmus" ved at trække i skyderen under "Tempo"

I den tilpassede ViTal Bjælke findes en skyder for hurtig justering af oplæser tempo

Fra ViTal version 4.9.1 kan der nu tages oplæser tempo direkte på ViTal Bjælken

Venstreklik med musen på det viste tal og skriv den hastighed du ønsker, f.eks. 150

Skyderen til hurtig justering af tempo er nu ændret, det er stadig muligt at klikke på status linjen for at skifte tempo, men det er svært at indstille en læsehastighed præcist. Nu er det blevet hurtigt og nemt at ændre tempo ved at skrive tallet direkte ind.

Hvordan bruges Skærm Assistancen

Når du aktiverer Skærm Assistancen, læser ViTal alt hvad du peger på. Derfor er det også vigtigt at vide hvordan man slukker for Skærm Assistancen, når den læser op.

Knappen til Skærm Assistance findes i den tilpassede ViTal bjælke

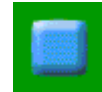
Når knappen ser sådan ud, så er Skærm Assistancen slukket, når du klikker på den med musen, tændes for Skærm Assistancen og ikonet ændrer udseende - nu er Skærm Assistancen aktiv og ViTal læser højt, hvad du peger på med musen.

Du kan også vælge at tænde og slukke for Skærm Assistancen med en genvejstast.

= Tænd og sluk Skærm Assistancen med funktionstasten F11

Ønsker du at afbryde oplæsningen, kan du bruge knappen for stop oplæsning

Eller du kan bruge funktionstasten F9 som også stopper al oplæsning.

ViTal + C-Pen

Start ViTal og sørg for at C-Pennen er tilsluttet computeren

I ViTal er det muligt, via den tilpassede ViTal Bjælke, at bestemme hvordan C-Pennen skal aflevere den skannede tekst, så ViTal kan læse den op og man kan også bestemme om teksten skal afleveres til f.eks. Word, samtidig med at den læses op.

Læs en linje – Læs efter sidste skanning – Indsæt tekst i f.eks. Word

Hvordan læses en linje

Knappen til venstre skal vise C-Pen ikonet, gør den ikke det skal du klikke på feltet med én streg. Når du skanner med C-Pennen nu, så vil ViTal læse det skannede højt.

Hvordan læses flere linjer

Knappen i midten skal vise C-Pen ikonet, klik på feltet og C-Pen ikonet flyttes fra placeringen, som vist ovenfor, til midten. Nu vil C-Pennen aflevere den indskannede tekst til computeren når der holdes en kort pause med skanningen og ViTal vil læse hele den skannede tekst højt.

Hvordan indsættes teksten i et dokument

Knappen til venstre eller i midten skal vise C-Pen ikonet og samtidig skal du klikke på

knappen "ABC", nu vil C-Pennen aflevere det skannede til f.eks. Word og ViTal vil samtidig læse teksten højt når den skrives ind i dokumentet.

ViseOrd

Hvordan får man ordforslag

I ViseOrd dukker ordforslagene op når du begynder at skrive et ord, på skærmen viser sig en grå eller farvet menu, med ordene placeret under hinanden.

Hvordan får man ordforslagene læst op

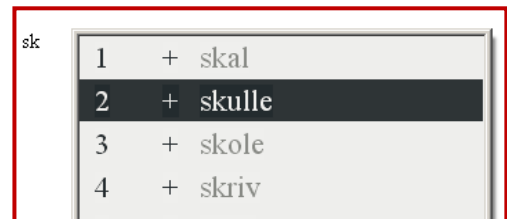
Skal du have ordforslagene læst højt, så er det vigtigt at tænde for ViTal og derefter begynde at skrive/stave.

Når du skal høre ordforslagene læst højt med ViTal, så kan du ved hjælp af ”piletasterne” på dit tastatur

bladere op og ned mellem ordforslagene samtidig med at ViTal læser

med den stemme, der er valgt som oplæser.

Hvordan sættes ordene ind i teksten

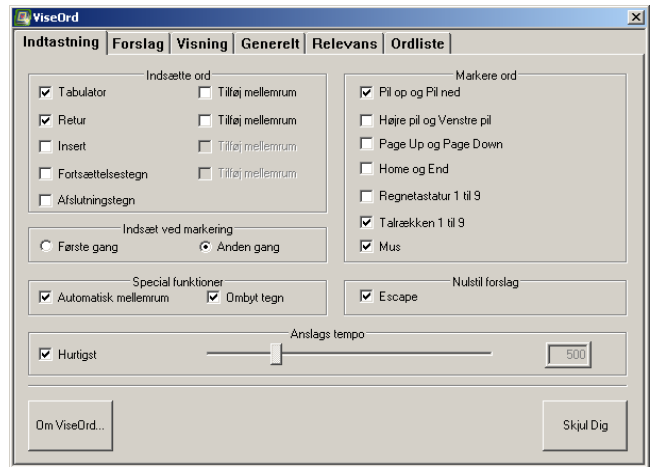
Det ord, der nu er markeret på ordforslagslisten, sættes ind i din tekst hvis du trykker på ”Enter” tasten på dit tastatur. Det er den store tast med ”knæk-pilen”

Hvordan vælges andre ordbøger

Til ViseOrd kan der frit hentes ordbøger via vores hjemmeside www.scandis.dk.

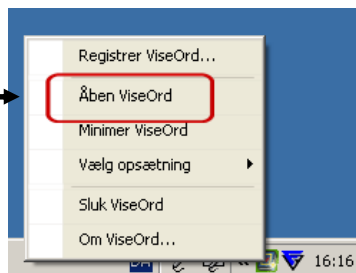
Når du har fået nye ordbøger lagt ind i ViseOrd som du vil bruge, eller du vil bruge en ordbog som allerede ligger i ViseOrd, så skal du først åbne brugerfladen til ViseOrd. Det gør du ved at klikke på ViseOrd, som kan ses nede i proceslinjen

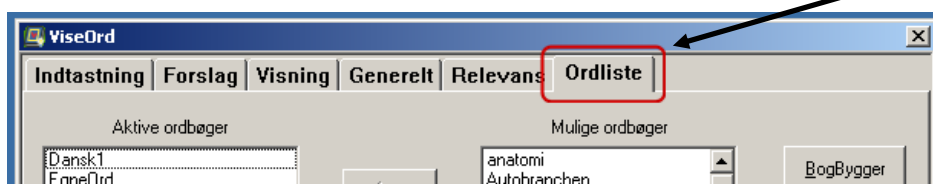
Du kan også åbne ViseOrd brugerfladen ved at højreklikke med musen på ViseOrd ikonet nederst til højre på skærmen ved uret

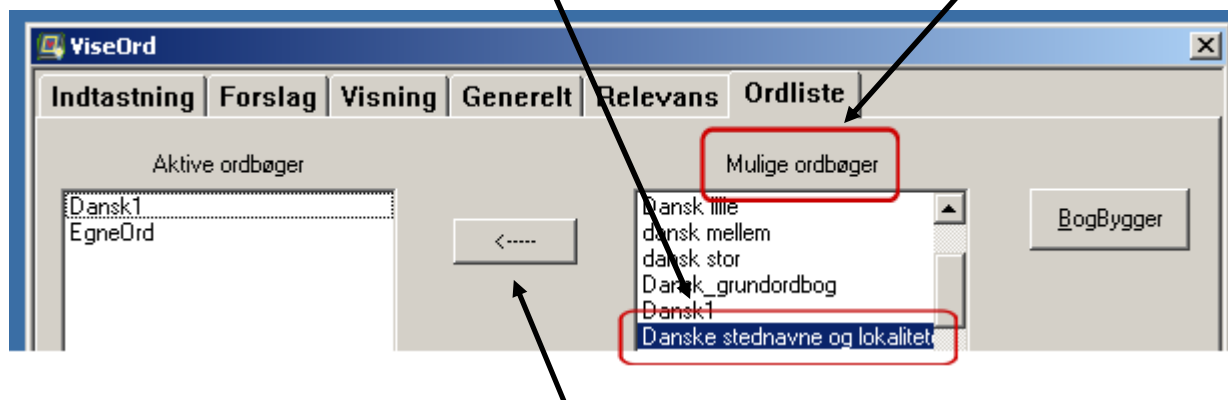
Derefter skal du venstreklikke med musen på ”Åben ViseOrd”

Den eller de ordbøger du skal bruge, finder du nu ved at klikke på fanen ”Ordlister”

Når du har fundet den ordbog du skal bruge under overskriften "Mulige ordbøger", så markerer du ordbogen ved at venstre klikke på den med musen

Derefter klikker du på knappen med pilen som peger over mod boksen med overskriften "Aktive ordbøger" – nu flyttes ordbogen til "Aktive ordbøger" og du får nu ordforslag fra den nye aktive ordbog.

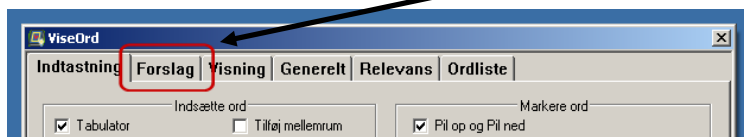

Hvordan tilpasses visning af ordforslag

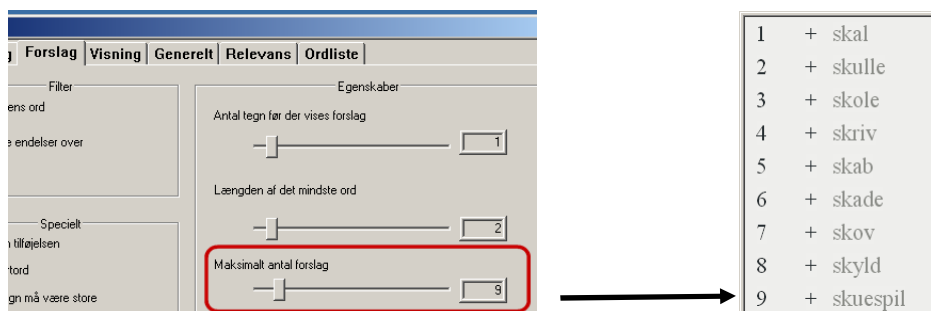
I ViseOrd vises ordforslagene i en menu, dvs. at ordforslagene vises under hinanden og der kommer op til 9 ordforslag, men du har mange muligheder for at tilpasse hvordan du vil have, at listen med ordforslag skal se ud.

1	+	skal
2	+	skulle
3	+	skole
4	+	skriv
5	+	skab
6	+	skade
7	+	skov
8	+	skyld
9	+	skuespil

Hvis du vil have flere forslag fra ViseOrd end 9, så skal du åbne ViseOrd brugerfladen som beskrevet på side 9 og klikke på fanen "Forslag"

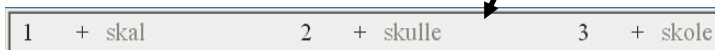

Her kan du bl.a. tilpasse hvor mange forslag ViseOrd skal vise når du skriver

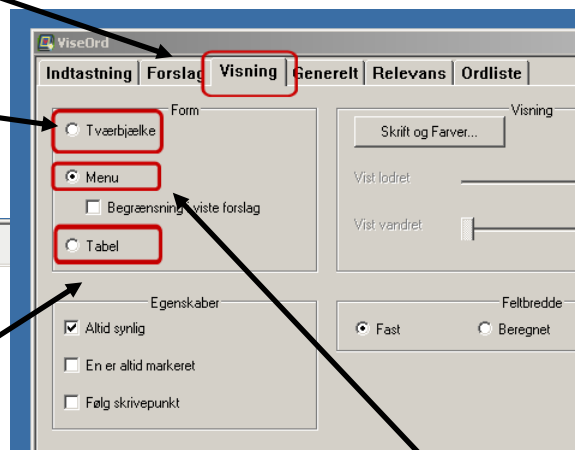

Ønsker du at skifte måden ViseOrd viser ordforslagene på, så kan du tilpasse visningen af ordforslagene ved at klikke på fanen "Visning".

Vælges Tværbjælke, ved at klikke til venstre for "Tværbjælke", lægges ordforslagene i bunden af skærmen.

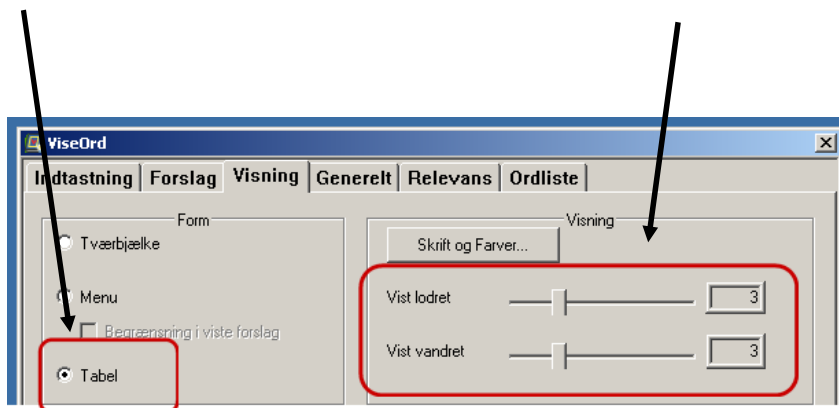

Vælges "Tabel", så kan ordforslagene vises opstillet som i en tabel"

"Menu" er valgt som standard

Vælges Tabel, så vises ordforslagene som i eksemplet her – 3 ord lodret i 3 rækker.

Ordforslagene vil nu vise sig, opstillet som i en tabel, når du begynder at skrive.

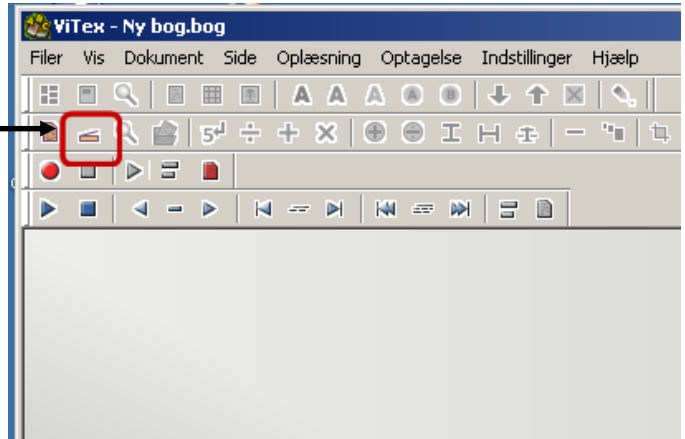
1	+	skal	4	+	skriv	7	+	skov
2	+	skulle	5	+	skab	8	+	skyld
3	+	skole	6	+	skade	9	+	skuespil

På ordforslagslisten vil der ud for nogle ord stå et +, uanset om du har valgt Menu, Tværbjælke eller Tabel, det betyder at der er flere ord, der starter med denne orddel, vælger man et ord med + kan man fortsætte sit ordvalg i den næste liste for at få det komplette ord, man ønsker.

ViTex

Hvordan skannes med ViTex

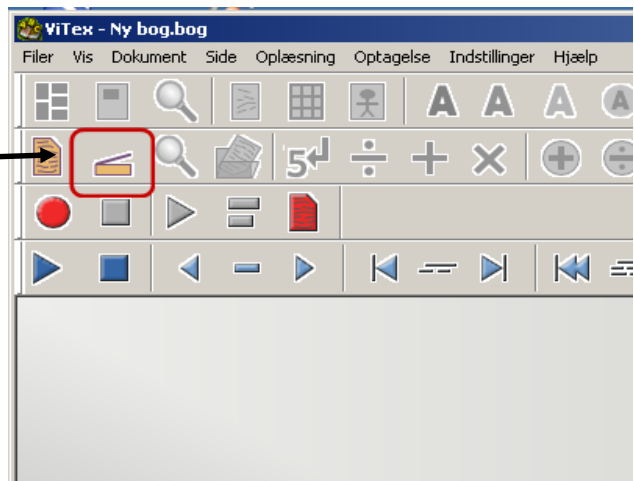
Når du skal skanne et dokument ind i ViTex, åbnes først ViTex, derefter trykkes på knappen med skanner ikonet.

Når ViTex åbnes kan der være valgt visning med store ikoner, så ser ViTex sådan ud.

Det er dog stadig skanner ikonet som skal bruges ved skanning

Du kan også starte skanningen ved at bruge tastekombinationen Skift+Ctrl+F4

Hvordan startes og stoppes oplæsningen

Oplæsningen i ViTex STARTES og STOPPES ved at klikke på ikonerne

Start oplæsning

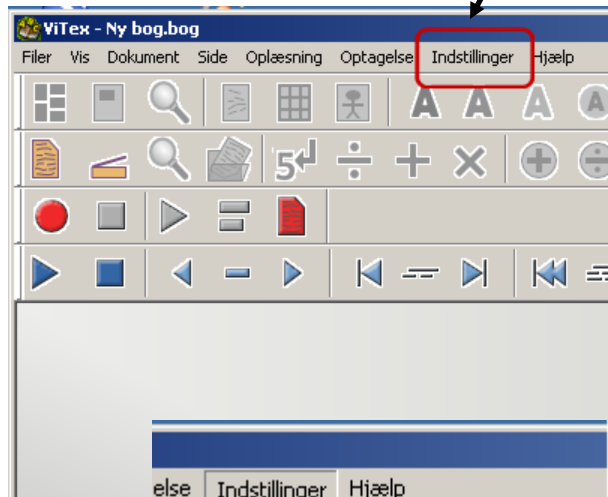

Stop oplæsning

Hvordan vælges oplæser

Når du vil vælge en anden oplæser til dit dokument i ViTex, klikkes der på "Indstillinger"

Derefter vælges "Valg af oplæser..."

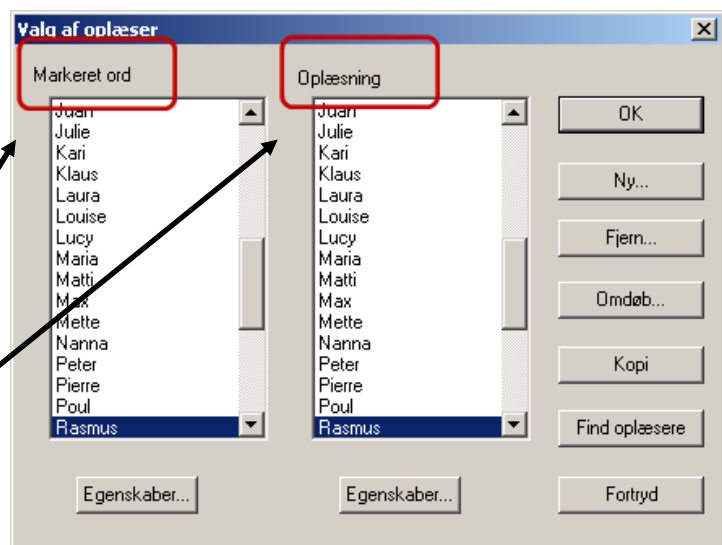
Du kan også bruge genvejstasten F2 til at gå direkte til "valg af oplæser", så behøver du ikke klikke på "Indstillinger" / "Valg af oplæser..."

Nu kan du vælge den oplæser du ønsker ved at klikke på navnet for oplæseren.

Markeret ord = oplæseren læser det ord der dobbeltklikkes på med musen

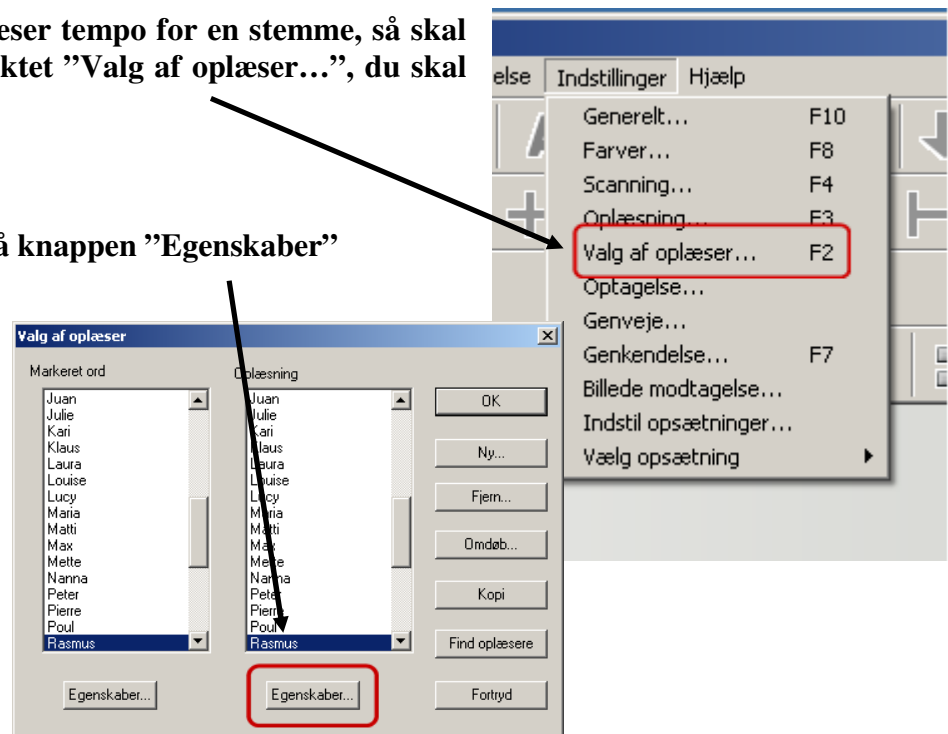
Oplæsning = her vælges den oplæser som skal læse i dokumentet

Hvordan indstilles oplæser tempo

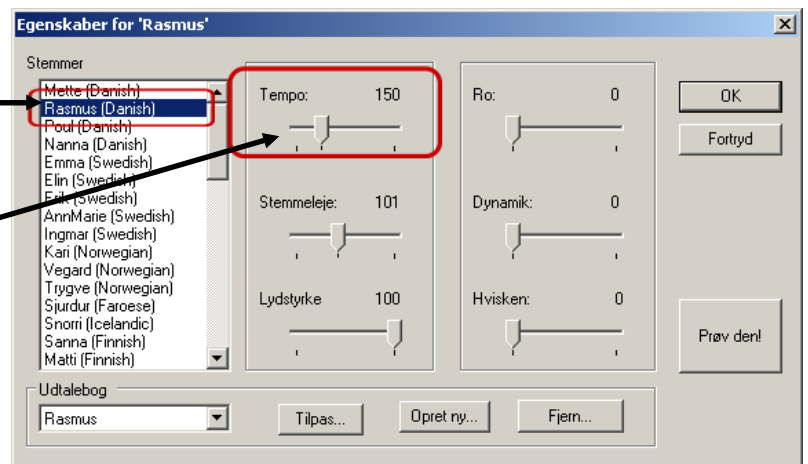
Når du skal indstille oplæser tempo for en stemme, så skal du først finde ind til punktet ”Valg af oplæser...”, du skal gøre som vist på side 14

Derefter skal du klikke på knappen ”Egenskaber”

”Rasmus” er her markeret, det betyder det er den stemme der i forrige billede var valgt som oplæser og det er nu muligt at tilpasse tempo for ”Rasmus” ved at trække i skyderen under ”Tempo”

Når Tempo er indstillet, vendes tilbage til dokumentet ved at klikke på ”OK” i de forskellige bokse.

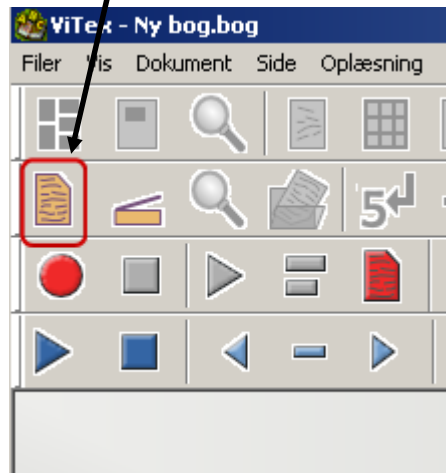
Hvordan åbnes PDF og billede filer

I ViTex er det muligt at åbne PDF dokumenter og billede filer med formatet *.bmp, *.tif, *.tiff, *.pcx, *.jpg

Du skal åbne ViTex, klikke på ikonet til venstre i ViTex programmet

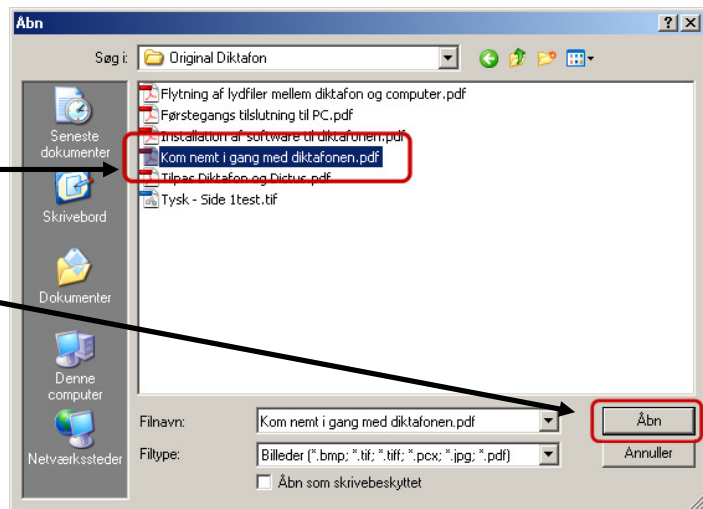
”Genkend et billede”, ikonet er placeret øverst

Nu åbner ViTex for en boks hvorfra du kan søge den billede fil eller PDF fil du skal læse.

Udpeg filen du skal læse

klik på Åben

Og du er klar til at læse din PDF fil eller billede fil

